

приета от УС на НАПОО с Протокол №....

Стратегия НАПОО (2022-2027)

Съдържание

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВЪВЕДЕНИЕ

I. АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ

II. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД РАЗВИТИЕТО НА НАПОО В ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛЕН КОНТЕКСТ ДО 2027 Г.

III. ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

IV. ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ И МЕРКИ

1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ И НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИТЕ И ПРОФЕСИОНАЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ
2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ
3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
4. ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ ОПИТ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПОО И АДАПТИРАНЕ, С ЦЕЛ ВНЕДРЯВАНЕ НА НАЦИОНАЛНО И НА ИНСТИТУЦИОНАЛНО НИВО
5. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ НА ВЪЗРАСТНИ
6. РАЗВИТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА НАПОО

V. ОЧАКВАНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ОТ РЕАЛИЗИРАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

VI. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

VII. СТРАТЕГИЧЕСКИ И НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ – НАЦИОНАЛНИ И НА ЕС

Списък на използваните съкращения

АЗ	АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА
БСК	БЪЛГАРСКА СТОПАНСКА КАМАРА
БТПП	БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА
ДОС	ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ
ЕК	ЕКСПЕРТНА КОМИСИЯ
ЕКР	ЕВРОПЕЙСКА КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА
ЗПОО	ЗАКОН ЗА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
ИКТ	ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ
МОН	МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МТСП	МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
МИ	МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА
МТ	МИНИСТЕРСТВО НА ТУРИЗМА
МФ	МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ
НАПОО	НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
НКПД	НАЦИОНАЛНА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРОФЕСИИТЕ И ДЛЪЖНОСТИТЕ
НКР	НАЦИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА
НАЦИД	НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ДОКУМЕНТАЦИЯ
ПО	ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ
ПОО	ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
СППОО	СПИСЪК НА ПРОФЕСИИТЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
ЦПО	ЦЕНТЪР ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ
ЦИПО	ЦЕНТЪР ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ
ЦРЧР	ЦЕНТЪР ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ
УС	УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ
УЦЖ	УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ
EQF	ЕВРОПЕЙСКА КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ
ESVET	ЕВРОПЕЙСКА СИСТЕМА ЗА КРЕДИТИ В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
EQAVET	ЕВРОПЕЙСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ
ESCO	ЕВРОПЕЙСКА КЛАСИФИКАЦИЯ НА УМЕНИЯТА, КОМПЕТЕНТНОСТИТЕ, КВАЛИФИКАЦИИТЕ И ПРОФЕСИИТЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) е държавна институция, която осигурява ефективна координация между институциите в областта на професионалното ориентиране, професионалното образование и обучение, отговаря за поддържане на списъка на професиите и държавните образователни стандарти по професии, както и за осигуряване на качеството на професионалното обучение чрез лицензиране и последващ контрол на дейността на Центровете за професионално обучение (ЦПО) и на Центровете за информация и професионално ориентиране (ЦИПО).

Дейността и управлението на НАПОО се осъществяват при спазване на принципите на сътрудничество, партньорство и взаимодействие, дефинирани чрез трипартитния принцип, който е институционално заложен в структурата и функциите на Агенцията при създаването ѝ през 1999 г.

Стратегията на НАПОО кореспондира със Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030) и конкретизира мерките, свързани с отговорностите на НАПОО относно професионалното обучение на възрастни и с функциите на Агенцията съгласно Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

При изпълнение на целите на Стратегията на НАПОО ще бъдат съблюдавани следните принципи:

- **партньорство** – с държавните институции и национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, обучаващи институции, научни организации, вкл. партньори извън България;

- **приемственост** – стратегията се изпълнява след анализ на дейността и е насочена към продължаване и надграждане на постигнатите успехи;

- **иновативност** – идентифициране на нови подходи за постигане на целите, заложи в стратегията, включително базирани на опит от други държави;

- **устойчивост на резултатите** – изпълнението на стратегията допринася за осигуряване на по-високо качество на предоставяното професионално образование и обучение и повишаване на мотивацията на кандидатите за обучение – ученици и възрастни;

- **прозрачност** – като държавна институция НАПОО носи отговорност пред гражданите и осигурява условия за участие на всички заинтересовани страни в процеса на вземане на решения.

I. Актуално състояние

Основните функции на Агенцията са регламентирани в Закона за професионалното образование и обучение:

- издава и отнема лицензии за професионално обучение и професионално ориентиране, както и дубликати на лицензии, като разработва и утвърждава формулярите и образците на документите за лицензиране;

- осъществява контрол на дейността и оценка на качеството на обучението в лицензираните институции в системата на професионалното обучение;

- разработва и предлага на министъра на образованието и науката:

- а) списъка на професиите за професионално образование и обучение;

- б) държавните образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии;

- прави предложения за усъвършенстване на системата на професионалното образование и обучение, координира стратегии, участва в разработването и актуализирането на нормативни документи;

- възлага провеждането и внедряването на научни изследвания в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране;

- съдейства за международното признаване на документите за професионално образование и професионално обучение;

- създава и поддържа регистър на централните за професионално обучение и на централните за информация и професионално ориентиране и на издадените и отнетите лицензии;

- създава и поддържа регистър на документите за професионална квалификация и за валидиране, издадени от централните за професионално обучение;

- определя индикатори за представяне на годишна информация за дейността на ЦПО и ЦИПО, както и критерии и показатели за самооценка на качеството на извършеното обучение в ЦПО;

- методически подпомага центрoвете за професионално обучение, които извършват валидиране на професионални знания, умения и компетентности в системата на професионалното образование и обучение.

Функционирането на администрацията и на експертните комисии и УС се детайлизират в Правилника за дейността на НАПОО. В правилника са конкретизирани и дейностите по лицензиране, последващ контрол, разработване на ДОС и поддържане на СППОО. С обнародването на измененията в Правилника за дейността на НАПОО през 2021 г. се постигна кохерентност между ЗПОО, подзаконовите актове и дейността на звената в Агенцията.

Ограниченията, свързани с епидемията с COVID- 19, подложиха на изпитание основните принципи на ЕС за свободно движение на хора и капитали и поставиха пред националните квалификационни системи редица предизвикателства. Дадоха и сериозно отражение върху дейността на НАПОО. Невъзможността за провеждане на заседания присъствено и последващ контрол на място в ЦПО и ЦИПО изправи пред ново предизвикателство както служителите, така и партньорите и клиентите на НАПОО. Наложих се различен модел на работа, в който се разчита изключително много на дигитални инструменти, изискващи високо ниво на познание в тази сфера.

1. Разработване и актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО) в съответствие с потребностите на пазара на труда.

СППОО е единен динамичен инструмент за всички обучаващи институции от системата на ПОО и отразява потребностите на пазара на труда от определени квалификации. За целта той периодично се допълва и актуализира с нови професии и специалности, като резултат от появата на нови работни места и потребността от придобиване на нови умения.

2. Разработване и актуализиране на Държавните образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по професии.

С ДОС за придобиване на квалификация по професии се определят задължителните професионални знания, умения и компетентности (представени в единици резултати от учене), необходими за упражняване на професията. Те са задължителни за всички обучаващи институции, които имат право да организират професионално обучение, завършващо с издаване на Свидетелство за професионална квалификация или Удостоверение за професионално обучение по част от професия и са основополагащи документи за разработването на Националните изпитни програми (НИП). ДОС включват и изисквания към обучаващите (учители и обучители) и към материалната база за обучение по теория и по практика – оборудване, обзавеждане и др.

В разработването на ДОС се привличат за участие широк кръг заинтересовани страни, активира се участието на социалните партньори и се използват разнородни методи за събиране и анализиране на информация, необходима за описанието на професиите, свързана с нови технологии, тенденции в развитието на съответния отрасъл в близък и средносрочен план. Съществена роля играят експертните комисии към НАПОО, които имат поглед върху стандартите по всички професии от даден сектор и могат да открият отрасловите единици резултати от учене (ЕРУ).

Към 30 октомври 2021 г. от общо 247 професии в СППОО по 229 професии са публикувани държавни образователни стандарти или държавни образователни изисквания.

Констатира се затруднение при използване на СППОО, ДОС и НИП, като онлайн – проучванията показват, че потребителите очакват те да бъдат обвързани, така че да може лесно да се намира конкретна професия в СППОО и съответно ДОС и НИП по тази професия.

3. Лицензиране на центрове за професионално обучение (ЦПО) и центрове за информация и професионално ориентиране (ЦИПО) и осъществяване на последващ контрол върху дейността им.

Мрежата от лицензирани от НАПОО институции към 01.11.2021 г. включва 915 ЦПО и 40 ЦИПО. Сравнително равномерното им разположение на територията на страната е предпоставка за по-лесен достъп до професионално обучение и възможност за избор на по-голям брой професии, вкл. и за граждани с ограничени доходи. Обучението в ЦПО се

финансира с публични средства (около 20%), от работодателите (около 25%), а около половината от обучаваните лица сами са финансирали участието си в квалификационен курс.

През последните години има тенденция за намаляване броя нови лицензии (годишно се издават около 40 нови лицензии на ЦПО). Около 35 ЦПО годишно разширяват лицензията си с нови професии. За последните 3 г. не е издавана лицензия на ЦИПО.

НАПОО осъществява текущ и периодичен контрол на дейността на ЦПО и ЦИПО чрез проверки в Информационната система (ИС) и посещение на място. Контролът е основно за спазване на изискванията на ЗПОО и за извършване на дейностите по професионално обучение или професионално ориентиране в съответствие с условията на получената лицензия. Ограничени са възможностите на НАПОО (липса на нормативни основания и малък капацитет) да участва активно в процеса по осигуряване и контрол на качеството в ЦПО, вкл. и чрез проследяване на реализацията и удовлетвореността на обучените лица и техните работодатели. Прилагането на критериите за качество и референтните показатели на Европейската рамка за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение (EQAVET) е интегрирано до известна степен в процеса по лицензиране и последващ контрол, но е необходимо да се осъществяват изследвания – планирано и в по-голям обем, вкл. и на ниво сектор, за да има реален ефект тази дейност върху качеството на обучението.

Ежегодно между 120 и 160 ЦПО са обект на цялостна проверка от НАПОО. Проверка се прави и на всяко ЦПО, което издава свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация – преди включване на свидетелствата в публичния регистър на издадените документи за професионална квалификация.

НАПОО регулярно публикува в сайта си или изпраща до лицензираните организации информация и методически материали, свързани с прилагане на действащото законодателство, промени в нормативната база, добри практики, вкл. и от други държави, които могат да бъдат внедрени в системата на професионалното обучение (ПО) в България.

Лицензираните ЦИПО все още не са намерили своето място в системата на ПОО. Малка част от тях в рамките на различни проекти успяват да поддържат добра база с данни и с информационни материали и да осъществяват дейността си.

Като държавен орган, подпомагащ формирането и реализирането на секторни политики в ПОО, и на база на богатия набор от статистически данни (в ИС на НАПОО), НАПОО може да съдейства за изготвяне на анализи, прогнози и планове, насочени към развитието на ПОО по отношение: осигуряване на достъп до ПОО, развитие на мрежата от доставчици на ПОО, осигуряване на качеството в лицензираните ЦПО и ЦИПО, разпределяне на публични средства за професионално обучение и др.

4. Проучване, адаптиране и внедряване на добри практики за системата на ПОО чрез участие в различни дейности и проекти, съвместно с други държави от ЕС

Продуктите и дейностите в международните проекти, в които НАПОО е партньор, са насочени към подобряване на експертизата на служителите и внедряване на работещи модели от други европейски страни, а именно:

- адаптиране и популяризиране на инструменти, насочени към професионално ориентиране и кариерно развитие;
- усъвършенстване на методологията за разработване на „единици резултати от учене“ в ДОС за придобиване на квалификация по професии;
- адаптиране на инструменти за придобиване на квалификация или валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално учене, насочени към определени целеви групи - млади хора без квалификация, бежанци и др.;
- идентифициране на нови професии в различни сфери – свързани с дигитализацията, политиката за зелена икономика, развитието на туризма и др.;
- подпомагане на интегрирането в България на европейските инструменти за учене през целия живот - НКР, ECVET, Европейската референтна рамка за осигуряване на качество в ПОО, Europass, валидиране на неформалното и информалното учене и др.

НАПОО е представител на България в европейската мрежа за професионално обучение REFERNET с отговорности по изготвяне и предоставяне на данни за развитието на ПОО и отразяването на европейските политики и препоръки в България с цел изготвяне на доклади и анализи, предназначени за ЕК.

Представители на НАПОО участват заедно със служители от други институции и организации в работни групи и комисии към ЕК, в дискусии и в дейности по изготвяне на доклади и проекти на препоръки, свързани с ПОО.

5. Усъвършенстване на модела за партньорство с институциите и организацияте, свързани с ПОО

НАПОО се стреми да поддържа, разширява и задълбочава сътрудничеството с институциите и организацияте във връзка с провеждането на научни изследвания, разработване на стратегии и за развитие и за усъвършенстване на ПОО.

Работата в експертните комисии и управителния съвет (изградени на трипартитен принцип) се допълва с партньорствата с браншови организации в изпълнение на конкретни задачи и проекти. НАПОО поддържа партньорска мрежа от участията си в национални и международни проекти – с институции, обучаващи организации, социални партньори – от България и от почти всички държави от ЕС.

НАПОО активно участва в изработването на съгласувани позиции по ключови проблеми на ПОО чрез включване на експерти от специализираната администрация в постоянни национални и междуведомствени работни групи, консултативни съвети, направляващи комитети и др. към държавните институции и организацияте на работодателите и на синдикалните организации и др.

II. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД РАЗВИТИЕТО НА НАПОО В ЕВРОПЕЙСКИ И НАЦИОНАЛЕН КОНТЕКСТ ДО 2027 Г.

Основните предизвикателства пред сектора на ПОО на европейско ниво са свързани с адаптирането спрямо динамиката на пазара на труда, насърчаване на възрастните лица за включване в курсове за професионално обучение и подобряване на равнището на заетост на обучените лица. На фокус са уменията, свързани с новите технологии и активното им прилагане, както и увеличаване дела на лицата, преминали през процедури за валидиране и включени в дуална форма на обучение.

България, като член на ЕС, се стреми да привежда секторните си политики с европейските политики в областта на ПОО.

В препоръката относно професионалното образование и обучение за устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и устойчивост, приета на 24 ноември 2020 г.¹ се предлага да бъдат предприети редица мерки и дейности на национално равнище:

- подчертаване на ключовата роля, която имат системите за ПОО за младежите;
- предоставяне на степен на автономност на доставчиците на ПОО;
- организиране на програмите за ПОО в модули;
- обвързване на ПОО с ориентираните към бъдещето икономически стратегии и иновационни системи;
- насърчаване на центровете за високи постижения в областта на ПОО;
- интегриране на екологичната и социалната устойчивост;
- осигуряване на по-голяма пропускливост между системите за образование и обучение;
- повишаване на цифровата подготвеност на институциите за ПОО;
- увеличаване привлекателността на ПОО;

¹ Препоръка на Съвета от 24 ноември 2020 година относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост (2020/C 417/01) - https://www.navet.government.bg/bg/media/Preporaka_BG_TXT.pdf

- определяне на набор от показатели и цели, позволяващи количествен и качествен мониторинг на резултатността на системите за ПОО.

Декларацията от Оснабрюк², която допълва Препоръката на Съвета относно ПОО за устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и устойчивост, определя нови политически действия за периода 2021-2025 г. в следните основни области:

- устойчивост и високи постижения чрез качествено, приобщаващо и гъвкаво ПОО;
- създаване на нова култура на учене през целия живот - повишено внимание към продължаващото ПОО и цифровизацията;
- устойчивост - зелена линия при осъществяването на ПОО;
- европейско пространство за образование и обучение и международно измерение на ПОО.

Предизвикателствата в национален контекст, свързани с професионалното обучение и професионалното и кариерно ориентиране на възрастни са посочени в Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030) , а именно:

- дигитализацията и новите технологии – както по отношение на нови умения, които трябва да бъдат усвоени от обучители и обучаващи се, така и за въвеждане на нови методи на комуникация и обучение в дигитална среда;
- създаване на гъвкави пътеки, индивидуализиране на придобиването на умения, повишаване на мотивацията;
- улесняване на достъпа до професионално обучение на различни групи – независимо от регионални особености, майчин език, социално икономически статус, образование;
- динамична промяна на изискванията към усвояваните умения с акцент не само на професионалните, но и на социални умения, функционална грамотност, инициативност и др.;
- промени в начина на преподаване и превръщане в по-голяма степен на учителя от лектор в ментор и консултант;

² Декларацията от Оснабрюк от 2020 г. относно професионалното образование и обучение като фактор за възстановяване и справедлив преход към цифрова и екологична икономика
https://www.cedefop.europa.eu/files/osnabrueck_declaration_eu2020.pdf

- формиране на положителен имидж и позитивно отношение на гражданите към професионалното обучение на възрастни и участието в дейности за учене през целия живот;
- насърчаване на инициативи за подпомагане на предприемачеството в ПОО, в тясно сътрудничество с работодателите, предоставящите ПОО организации и националните власти в подкрепа на бизнеса;
- усъвършенстване на интеграцията между базите данни на институциите и създаване на система за осигуряване и измерване на качеството в ПОО с цел аргументирано планиране на дейности и политики, насочени към ПОО.

III. ВИЗИЯ И СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ

„Стратегия НАПОО (2022-2027)“ е документ, чиято основна задача е да конкретизира целите на Агенцията в периода 2022-2027 г. в синхрон с европейските и националните политики.

Стратегията е разработена в съответствие с функциите на НАПОО, възложени от ЗПОО, като включва и дейности, свързани с новите секторни политики за изпълнение на националните приоритети на Република България и приоритетите на ЕС.

Визия

През периода 2022-2027 г. НАПОО да продължи да бъде ключов партньор в успешно функциониращия механизъм за планиране и изпълнение на националната политика в сектора на ПОО за постигане на съгласувани действия на всички заинтересовани страни.

Стратегическа цел

Реализиране на секторните, националните и европейските приоритети, свързани с подобряване на достъпа и на качеството на професионалното образование и обучение, в съответствие с нуждите на пазара на труда и изискванията за дигитална и зелена Европа, в контекста на ученето през целия живот.

IV. ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ И МЕРКИ

Приоритетните направления в дейността на НАПОО до 2027 г. са определени на базата на анализа на дейността на Агенцията за периода 2015-2021 г. и са съобразени с нейните визия и цели. Те се отнасят както до изпълнението на националните политики, така и до адаптирането на общоевропейските политики в сферата на ПОО.

Приоритетно направление 1. Развитие на сътрудничеството с държавните институции, организациите на работодателите и на работниците и служителите, браншови и професионални организации и академичната общност за усъвършенстване на националната система за професионално образование и обучение в контекста на политиката за учене през целия живот

Мярка 1. Оползотворяване потенциала на трипартитните органи за управление и дейността на НАПОО, като платформа за консултации, обсъждане на основни въпроси и инициране на предложения във връзка с развитието на системата за ПОО

Управителният съвет (УС) на НАПОО и Експертните комисии (ЕК) по професионални направления и по професионално ориентиране се формират от равни квоти представители на държавните институции, на национално представителните организации, на работодателите и на работниците и служителите. Като трипартитни органи, те притежават потенциал, който може да бъде оползотворен по-пълноценно за формирането на съгласувани позиции на заинтересованите страни по съществени за развитието на системата на ПОО въпроси. НАПОО ще продължи утвърждаването на практиката за провеждане на тематични дискусии на заседания на УС и на ЕК с участие при необходимост на представители на академичната общност, което ще допринесе за развитие на диалога между заинтересованите страни и идентифициране на ефективни възможности за съвместни действия на секторно ниво.

Мярка 2. Участие в дейността на работни групи, съвети, комитети, комисии и др. към МОН, МТСП, МИ, МТ, МФ, АЗ, ЦРЧР, НАЦИД и други държавни институции, на организации на работодателите и на работниците и служителите, на браншови и

професионални организации, свързани с развитието на квалификацията на работната сила

Участието на НАПОО в процесите по разработване и реализиране на политики, стратегии, програми и концепции, насочени към развитие на националната система за ПОО, е основно направление в нейната дейност. Изпълнението на мярката включва развитие на сътрудничеството с МОН, МТСП, МИ, МТ, МФ, АЗ, ЦРЧР, НАЦИД и други институции. Изпълнението на тази мярка ще допринесе за:

- актуализиране и усъвършенстване на нормативната база в областта на ПОО;
- разработване и реализиране на стратегии, програми, планове за действие в областта на ПОО, УЦЖ, насърчаване на заетостта и социалното включване;
- прилагане на европейските инструменти в ПОО - Европейската и Националната квалификационна рамка за учене през целия живот (EQF/НКР), Европейската система за трансфер на кредити в професионалното образование и обучение (ECVET), Европейската референтна рамка за осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение (EQAVET), Препоръката за валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение и самостоятелно учене;
- оползотворяване на финансовите инструменти на ЕС за насърчаване на УЦЖ;
- участие в дейности (проекти, партньорства) за изпълнение на програмите на ЕСФ за програмен период 2021- 2027 г.

Участието на представители на НАПОО в проекти и дейности на социалните партньори на национално и браншово ниво във връзка с квалификацията на работната сила, е форма за сътрудничество, която е от ключово значение за развитие на ПОО в съответствие с изискванията и потребностите на пазара на труда.

***Мярка 3.** Организиране и провеждане на дискусии, кръгли маси, семинари, конференции и други събития с участието на представители на заинтересованите страни*

Провеждането на форуми по ключови проблеми на системата за ПОО с участието на представители на заинтересованите страни е ефективен инструмент за обмен на информация и добри практики, за стимулиране на ангажираността и оползотворяване на

експертния капацитет, за намиране на ефективни решения по дискуссионни въпроси. Изпълнението на мярката ще допринесе за разширяване възможностите за формиране на съгласувани позиции и планиране на ефективни действия.

Приоритетно направление 2. Развитие на мрежата от лицензирани ЦПО и ЦИПО

Мярка 1. Лицензиране и разширяване на мрежата от ЦПО и ЦИПО в контекста на осигуряване качеството на услугите по професионално обучение на лица над 16-годишна възраст и по професионално ориентиране

Изпълнението на тази мярка е насочено към подобряване на социалната и трудова реализация на хората чрез създаване на условия за равен достъп до професионално обучение и развитие на системата за учене през целия живот. В свят, характеризиращ се с ярки технически, икономически и геополитически промени, от жизнено важно значение е да се предложи на всеки достъп до образование и квалификация на всяка възраст.

Основните действия, свързани с тази мярка, са:

- усъвършенстване на критериите и процедурите за лицензиране в съответствие с изискванията за осигуряване на качествени услуги по професионално обучение в ЦПО и професионално ориентиране в ЦИПО;

- консултиране на кандидати за лицензиране;

- съвместна дейност на НАПОО с АЗ, с организации на работодателите и на работниците и служителите, с професионални, браншови и неправителствени организации, с представители на академичната общност за решаване на конкретни проблеми, свързани с дейността на ЦПО и ЦИПО;

- информиране на гражданите и работодателите за възможностите да използват ефективно и качествено професионално обучение в ЦПО и професионално ориентиране в ЦИПО и др.

Мярката планира популяризиране на подкрепящите дейности - информиране и професионално ориентиране на възрастни с цел насърчаване на процесите по учене през целия живот.

Реализирането на дейностите по тази мярка ще съдейства за създаване и поддържане на гъвкава система за качествено професионално обучение и професионално ориентиране на възрастни лица, адекватна на потребностите на националния и европейския пазар на труда.

Мярка 2. Ефективно функциониране на системата за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене

Като национална институция за координация на дейностите в сферата на ПОО, НАПОО има ключова роля при проектирането, изграждането и прилагането на система за идентифициране и признаване на знания и умения, придобити чрез неформално обучение и информално учене. Централно място при изпълнението на тази роля имат подобряването на информираността на гражданите и повишаването на интереса към валидирането, както и на доверието спрямо квалификациите, придобити по неформален път. Методическото подпомагане на ЦПО от страна на НАПОО е предпоставка, която гарантира ефективното функциониране на системата за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене.

С изпълнението на дейностите, заложени в мярката, НАПОО ще допринесе за актуализиране на нормативната уредба за провеждане на валидирането, за популяризирането му като начин за признаване на професионална квалификация, за мотивирането на възрастните да участват по-често в учене през целия живот, както и за съкращаване времето (и разходите) за обучение.

Приоритетно направление 3. Осигуряване на качеството в системата на професионалното образование и обучение

Подобряването на качеството на ПОО е приоритет в политиката за образование и обучение както на национално, така и на равнище ЕС. Качественото образование е четвъртата цел в новите глобални цели на ООН за устойчиво развитие до 2030 г. В съответствие с Европейските и глобалните цели в областта на образованието и обучението, и отчитайки динамично променящите се потребности на пазара на труда е необходимо да се работи за прилагане на общоевропейски инструменти за осигуряване на качеството в системата на ПОО.

Мярка 1. Поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда и с Националната класификация на професиите и длъжностите

Периодичното актуализиране на СППОО следва да бъде резултат от мониторинг и прогнозиране на нуждите от умения на национално ниво. Целта е да се постигне по-добро съответствие между търсенето и предлагането на компетентности на пазара на труда и да се намалят несъответствията между потребностите на работодателите от умения и предлаганите резултати от системата на ПОО. Прогнозирането следва да бъде насочено не само към специфичните умения, а и към по-широки личностни умения и ключови компетентности, което ще улесни интегрирането им в стандартите за професионална квалификация и в учебните програми.

Съществено изискване е прогнозирането на потребностите от нови умения да се осъществява на секторно ниво. За целта е необходимо да се разработи и внедри модел за секторна квалификационна рамка на потребностите от умения, която да гарантира:

- поощряване участието на различните заинтересовани страни в процеса на реформиране на ПОО за постигане на по-силна обвързаност с нуждите на бизнеса;
- разработване и тестване на общи методи за предварителното определяне на потребностите от умения и компетентности на секторно ниво.

Моделът за определяне на потребностите на секторно ниво ще бъде насочен към решаване на следните проблеми:

- съответствие на ДОО за придобиване на квалификация по професиите от съответния сектор с изискванията на пазара на труда;
- съответствие на учебните програми и на изпитните програми със стандартите за придобиване на квалификация по професиите от съответния сектор;
- идентифициране на потребността от нови професии/специалности за съответния сектор, които да бъдат допълнени в СППОО. За актуализирането на СППОО и привеждането му в съответствие с новите потребности на системата за ПОО ще се използват направените анализи от НАПОО и МОН в периода 2019-2020 г.

Експертните комисии по професионални направления към НАПОО са отлична възможност за прилагане на секторния подход, тъй като през изминалите 20 години са доказали своята експертиза и капацитет.

Мярка 2. Разработване и актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии

Квалификациите следва да станат по-гъвкави – да позволяват плавно преминаване между различните подсистеми за образование и обучение (училищно образование, ПОО, обучение на възрастни, висше образование), да създават предпоставки за признаване и валидиране на самостоятелното и неформалното учене, в т.ч. на компетентностите, придобити чрез трудов опит. Усилията на НАПОО по тази мярка - разработване и актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии следва да се съсредоточат върху формирането и описването на единици резултати от учене - знания, умения и компетентности, които са нужни за пазара на труда, отразяват промените в технологиите, създават условия за гъвкави обучителни пътеки – вкл. и краткосрочни, вкл. и с цел надграждане на притежавани вече умения.

Екипите, на които се възлага разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии следва да включват в по-голяма степен представители на работодателите. Желателно е успоредно с разработването на ДОС на тези екипи да бъде възложено и разработването на НИП.

Мярка 3. Осъществяване на последващ контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО, с цел подобряване на качеството на предоставяните услуги

Качеството на ПОО е пресечна точка на потребностите и интересите на отделната личност, на образователните и на обучаващите институции, на работодателите, на синдикатите и на обществото като цяло. Осигуряването и поддържането на качеството на ПОО на младежи и възрастни ще допринесе за развитието на конкурентоспособността на българската икономика. В този контекст една от важните цели на сътрудничеството със социалните партньори е реализирането на съгласувани политики за развитие на ученето през целия живот, на продължаващото професионално обучение, адаптирането и внедряването на успешни европейски практики.

Пакетът от дейности включва следните инициативи:

- осъществяване на последващ контрол на дейността на ЦПО и ЦИПО чрез проверки на място и през ИС на НАПОО;
- оказване на съдействие с цел укрепване и развитие на институционалния капацитет на ЦПО и ЦИПО;
- разработване на стандарт за осигуряване качеството на обучението в ЦПО, като елемент на националната система за осигуряване на качеството в институциите за ПОО;
- засилване на системите за вътрешен контрол, на системата за самооценяване;
- периодично провеждане на изследвания за оценка на реализацията на лицата, завършили професионално обучение в ЦПО;
- обвързване на дейности за професионална квалификация с публични средства с оценката на качеството на професионално обучение, предоставяно в ЦПО и др.

Мярка 4. Методическо осигуряване на дейността на ЦПО и ЦИПО

Важна предпоставка за укрепване на институционалния капацитет на ЦПО и ЦИПО е оказваната от НАПОО методическа и експертна помощ на служителите в лицензираните центрове. Методическата работа на Агенцията обхваща широк спектър от теми - актуални промени на действащата нормативна уредба в ПОО, изисквания при издаване на документи за професионална квалификация, осигуряване на качеството на предлаганото професионално обучение, организиране и провеждане на процедури за валидиране на професионални знания, умения и компетентности и др. НАПОО поддържа тематични рубрики на интернет-страницата, предназначени за лицензираните ЦПО и ЦИПО, изпраща през ИС на НАПОО важни съобщения за срокове или нови нормативни документи, организира информационни дни и други събития.

Ще продължи усъвършенстването на Информационната система на НАПОО, която със създадените автоматични контроли и вградени указания е основен инструмент, използван както от кандидатите за лицензиране за изготвяне на необходимите за лицензионната процедура документи и за проследяване на самата процедура, така и от ЦПО за създаване и поддържане на актуална и пълна информация за проведените обучения, обучените лица и

издадените документи, както и за проведените процедури по валидиране и издадените документи за признаване на професионална квалификация. Планира се разширяване на функционалностите на ИС на НАПОО с нови модули, вкл. с цел автоматизиране разработването на учебни планове и на подготвянето и отпечатването на документи за професионална квалификация.

С реализирането на дейностите по тази мярка ще се осигури високо ниво на информираност на всички лицензирани институции и ще се подобри качеството на предоставяните квалификационни услуги и услуги по професионално ориентиране.

Мярка 5 Създаване на предпоставки за осигуряване на качество в обученията по част от професия и улесняване на достъпа на гражданите до краткосрочни квалификационни курсове

Кратките курсове са възможност за включване в обучение и повишаване на квалификацията на голям брой заети лица. Провеждат се в различни форми (дневна, вечерна, задочна, самостоятелна, индивидуална, дистанционна и обучение чрез работа).

С оглед преобладаващия брой лица, участвали в обучение по част от професия за последните години, както и с цел повишаване на ефективността от тези кратки обучения е необходимо да се регламентират някои аспекти във връзка с провежданото професионално обучение като продължителност, резултати от учене, учебна програма, възможност за дистанционно обучение и др.

Съвместно с работодателски и синдикални организации и с оглед планираните финансови механизми следва да се установят конкретни изисквания към обученията по част от професия.

Приоритетно направление 4. Проучване на европейския опит и добри практики в областта на ПОО и адаптиране, с цел внедряването им на национално и на институционално ниво

Мярка 1. Повишаване прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации и улесняване мобилността на обучавани и заети лица

Разработваните ДОС за придобиване на квалификация по професии, структурирани в „единици резултати от учене“, улеснява значително прилагането на европейски

инструменти и принципи в ПОО – ЕКР/НКР, Europass, валидиране и признаване на неформално и самостоятелно учене, микрокредити в квалификациите и др.

ДОС за придобиване на квалификация по професии осигуряват предпоставки за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации в подкрепа на международното признаване на документите за професионално образование и професионално обучение и на транснационалната мобилност.

Повишаване качеството на проектите на ДОС ще улесни компетентните институции при прилагането им за целите на международното признаване и ще допринесе за улесняване на мобилността.

Необходимо е за по-лесно разбиране да се обвържат източниците на информация, свързана с конкретна професия – СППОО, ДОС, НИП и да се допълнят с образци на Европас сертификати, попълнени по възможност на език, различен от българския.

***Мярка 2.** Развитие и усъвършенстване на институционалния партньорски модел на национално и европейско ниво чрез участие на НАПОО в европейски мрежи, консултативни органи, работни групи и международни проекти*

Като национална координираща институция НАПОО взаимодейства на европейско ниво с голям брой партньори, реализиращи проекти по Програма Еразъм +. Агенцията участва във всички ключови дейности на програма Еразъм + - Ключова дейност 1, 2 и 3 . Участието в тези проекти разкрива широки възможности за проучване и адаптиране на добри практики по посока усъвършенстване на знанията, уменията и експертизата в различни сфери на ПОО:

- внедряване на общи европейски инструменти и принципи;
- идентифициране, адаптиране и популяризиране на добри практики, насочени към професионално ориентиране и кариерно развитие;
- идентифициране на нови професии и създаване на възможности за професионално образование и обучение;
- повишаване на имиджа на професионалното обучение на възрастни и на ЦПО и ЦИПО;

- повишаване на информираността, мотивацията за участие и възискателността на гражданите – кандидати за обучение, както и на работодателите;

- повишаване на компетентностите на служителите в институциите от сферата на ПОО.

Като национален координатор за Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение ReferNet НАПОО ще продължи да предоставя информация за националните политики в професионалното образование и обучение, да прави анализ на текущото състояние и да представя предложения за развитие в контекста на общоевропейските насоки в съответната област.

Експертите от НАПОО, чрез участието си в събития и инициативи на Агенцията и на други институции и организации, ще допринесат за популяризиране на политики, инициативи, добри практики – както на европейско, така и на национално ниво.

Мярката ще допринесе за подобряване информираността на гражданите и ангажираността на институциите и партньорите за развитие на постиженията на националната система за ПОО.

Мярка 3. Подкрепа за внедряване на Система за трансфер на кредити в ПОО - ECVET на национално ниво

Важен аспект от дейността на НАПОО е изпълнението на функциите ѝ на Национална координационна точка (определена с акт на министъра на образованието и науката) по въпросите на въвеждането на Европейската система за кредити в ПОО.

Като Национална координационна точка Агенцията има следните основни задачи:

- Сътрудничество с другите компетентни национални институции по провеждане на инициативи по разпространение и подкрепа на ECVET на национално, секторно и местно ниво;

- Създаване на платформа за обмен на актуална информация и на опит между заинтересованите страни;

- Идентифициране и създаване на мрежа от ползватели на ECVET на секторно, национално и европейско ниво;

- Координиране и съгласуване на процеса на сътрудничество при прилагането на ECVET;

- Осигуряване на единни насоки за осъществяване на признаване, натрупване и трансфер на резултати от ученето и др.;

- Установяване на контакти и периодичен обмен на информация с други национални точки за координация, свързана с въвеждането на европейските инструменти и принципи в ПОО - EQF, EQAVET, НКР и др.

Реализирането на дейностите по тази мярка ще окажат въздействие върху разработването на нормативна уредба, отнасяща се до натрупването и трансфера на кредити, за постигане на проходимост между системата на ПОО и висшето образование.

Приоритетно направление 5. Повишаване на прозрачността и публичността на услугите по професионално обучение и професионално ориентиране на възрастни

Мярка 1. Усъвършенстване на ИС на НАПОО

Изградената Информационна система на НАПОО е основен инструмент, на база на който процесите на лицензиране и осъществяване на последващ контрол са дигитализирани.

На база данните от ИС на НАПОО се поддържат публичните регистри на интернет страницата на НАПОО на:

- Центровете (ЦПО и ЦИПО) с актуална лицензия;
- кандидатите за лицензиране;
- центровете (ЦПО и ЦИПО) с отнети лицензии;
- издадените от ЦПО документи за професионална квалификация.

Тези данни улесняват изключително много гражданите, търсещи квалификационен курс по конкретна професия.

Създадени са условия за трансфер на данни и хоризонтална интеграция между ИС на НАПОО и информационните ресурси на други институции – АЗ, МТСП, МОН и НАЦИД. Публикува се информация в портала с отворени данни на държавната администрация. Редица институции (вкл. общински администрации) имат достъп до регистрите през

платформата REGIX. Необходимо е интеграцията да бъде разширена с цел проследяване на реализацията на гражданите, придобили професионална квалификация в ЦПО – с ГРАО, НАП и др.

ИС на НАПОО ще бъде надградена и ще бъде създадена възможност за намиране на информация (вкл. и с цел кариерно ориентиране), свързана с конкретна професия - кратко описание на професията, ЕРУ (от ДОС за придобиване на квалификация по професията), Европас попълнен образец, възможност за избор по конкретни критерии на обучаващ център.

Във връзка с планирания нов модул в ИС за самооценка на качеството ще бъде възможно съпоставяне на ЦПО по конкретни индикатори с цел улеснение на гражданите в избора им на обучаваща институция.

Мярка 2. Осигуряване на актуална информация на интернет страницата на НАПОО за гражданите и бизнеса

На интернет страницата на Агенцията се предлага информация за различни групи потребители – за предстоящи квалификационни курсове (за гражданите); за провеждане на държавни изпити (за ЦПО); за издадените документи за професионална квалификация (за работодателите); справки за брой обучени лица по различни професии и специалности (за изследователи и за институциите). Обособяването на рубрики, предназначени за конкретни групи потребители и таргетирането им в платформите за споделяне на информация ще улесни ползвателите.

С изпълнение на мярката, страницата на НАПОО в интернет ще продължи да се усъвършенства по посока предоставяне на навременна и актуална информация, предназначена за широк кръг потребители. Мярката включва и подготовка и публикуване в по-популярни форми (аудио и видеоклипове, инфографики и др.) на информация, предназначена основно за гражданите, която може да се ползва и споделя и от ЦПО и ЦИПО.

Анкетите за получаване на обратна връзка са важен инструмент и ще продължи използването им, за да се поддържа страницата в съответствие с очакванията и потребностите на потребителите.

Мярка 3. Създаване на условия за популяризиране на добри практики в лицензираните ЦПО и ЦИПО

С цел създаване на възможност за популяризиране на добри практики от ЦПО и ЦИПО се създава ежегоден форум, на който лицензираните центрове по метода на споделеното учене ще могат да усвоят знания и умения за прилагане на подобрения в различни аспекти в дейността си. Възможно е отличаване в различни категории на успешни практики в ЦПО и в ЦИПО.

Привличането на популярни личности, на успели работодатели като посланици на професионалното обучение ще допринесе за повишаване на имиджа и на интереса към форума. Медийното отразяване ще има принос за повишаване на информираността на гражданите относно тази възможност.

Представители на ЦПО, на бизнеса и на институциите ще определят индикаторите, по които да може да се прави сравнение на представянето на ЦПО в предходен период и получените резултати да се публикуват.

Приоритетно направление 6. Развитие на административния капацитет на НАПОО

НАПОО работи в посока постоянно развитие на администрацията, поставяйки акцент върху качеството на обслужване за задоволяване в най-висока степен потребностите на гражданите и бизнеса. Прилагат се всички нормативно регламентирани механизми за намаляване на административната тежест върху бизнеса. Компетентно и в срок се отговаря на всички въпроси, поставени от гражданите и бизнеса, касаещи дейността на Агенцията. Изготвят се справки по заявка на други държавни институции и се отговаря на запитвания по компетентност. Извършват се проверки по сигнал при аргументирани и обосновани съмнения за нарушаване на правата по издаваните от НАПОО лицензии.

Мярка 1 НАПОО – учещата администрация

Административното обслужване се подобрява като се осигурява периодично надграждащо обучение на служителите. Служителите в НАПОО редовно участват в организирани от ИПА, МФ и др. институции обучения, предназначени за държавната администрация.

Създадени са условия за работа в дигитална среда (ИС на НАПОО, web-базирана система за документооборота, поддържане на актуална информация в сайта, платформа за онлайн

заседания на работни групи, експертни комисии, УС и др.), което изисква служителите да поддържат дигиталните си умения на високо ниво. Агенцията посрещна COVID-19 кризата без сътресения в работата, именно заради тези възможности за работа от разстояние.

Инициират се проекти, насочени към специфични дейности в работата на служителите – национални и международни, вкл. с възможност за краткосрочни мобилности в други държави.

Мярка 2. Поддържане на системите за финансово управление и контрол:

Ограничените ресурси налагат по-ефективно използване на бюджетните средства, във връзка с което НАПОО прави регулярни анализи за ефективното и ефикасно разходване на публичните средства. В съответствие с управленската отговорност Председателят на НАПОО е издал заповед за финансов контрол в организацията със задължение да се следи за правилното прогнозиране, планиране, законосъобразно, целесъобразно, ефективно и ефикасно разходване на бюджетни средства.

Стремежът на НАПОО е:

- планирането на ясни, измерими и ресурсно обезпечени цели;
- утвърждаването и ефективното прилагане на правила и процедури за управление на риска, както и за идентифицирането и докладването на грешки и нередности;
- недопускане извършването на разходи, натрупването на нови задължения за разходи и/или поемането на ангажименти за разходи, които не са ресурсно обезпечени;
- повишаването на капацитета на лицата, осъществяващи финансов контрол в организацията и утвърждаването на тяхната роля при усъвършенстване на доброто управление.

Мярка 3. Създаване на синхронизирана система от вътрешни правила, регламентиращи различни аспекти от дейността на НАПОО

В Агенцията са приети, прилагат се и при необходимост се актуализират вътрешни правила, инструкции и процедури, които уреждат системата за осчетоводяване, документооборот и архивиране, счетоводно-финансовата дейност, съхраняване на информационните активи на НАПОО, човешките ресурси и др.

В дейността си Агенцията полага всички усилия за предотвратяване на всякаква възможност за конфликт на интереси, което води и до минимизиране на корупционния риск. Създадени са условия за прозрачен и недопускащ конфликт на интереси избор на външни изпълнители и контрол на изпълнението на договорите с тях.

Мярка 4. Подобряване административното обслужване на гражданите и бизнеса

Спазвайки принципите за добро управление, НАПОО се стреми все повече да предоставя качествени услуги на гражданите и бизнеса, с по-малко ресурси и използвайки информационните технологии в своята работа. С професионализъм, отзивчиво и отговорно, служителите на Агенцията се стараят да оказват помощ и подкрепа на всеки един гражданин. В своята дейност НАПОО полага постоянни усилия и се стреми към:

- прозрачност с цел улесняване на бизнеса в спазването на действащото законодателство и получаването на бърза и качествена услуга;
- недопускане административни затруднения или ограничения в дейността на лицензираните институции;
- недопускане на субективизъм при осъществяване на основните функции;
- намаляване на тежестта върху бизнеса чрез осъществяване на проверка по служебен път на факти и обстоятелства, които са налични в агенцията или при друг административен орган.

V. ОЧАКВАНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ОТ РЕАЛИЗИРАНЕ НА СТРАТЕГИЯТА

1. Подобряване на междуинституционалното сътрудничество и опростяване на наличните механизми за взаимодействие с всички заинтересовани страни.
2. Създаване на механизми за систематично, бързо и гъвкаво реагиране на потребностите на пазара на труда от нови умения, разработване на съответстващите им професионални квалификации на секторно ниво, както и на механизъм за периодично осъвременяване на квалификациите в ПОО.
3. Усъвършенстване на нормативната база в областта на ПОО.

4. Преразглеждане на структурата, съдържанието, условията за поддържане, критериите за актуализация на СППОО.
5. Преразглеждане на обвързаността между Класификатори на области на образованието, икономически области, длъжности и професии.
6. По-добра регулация на придобиването на квалификация по „част от професия“.
7. Улесняване хоризонталната и вертикалната проходимост в системата на ПОО чрез съответното реструктуриране на (част от) специалностите и професиите.
8. Усъвършенстване на методологията за разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професия с цел постигане на по-пълно съответствие на стандартите с изискванията на работодателите.
9. Въвеждане на повече възможности за електронни съгласувателни и консултациялни процедури при изпълнението на основните функции на Агенцията.
10. Създаване на механизми, стимулиращи по-активното включване на бизнеса в процесите по разработване и актуализиране на СППОО и ДОС за придобиване на квалификация по професии.
11. Прилагане в ПОО на работещи инструменти или подходи, разработени на базата на Европейската квалификационна рамка, EQAVET, ECVET, ESCO и др.
12. Засилване експертизата и административния капацитет на НАПОО.
13. Участие в постоянно действащи формати за консултиране на секторната политика – Консултативен съвет по професионално образование към министъра на образованието и науката и други формати.
14. Разработване на синхронизирани и интегрирани дейности и мерки от системата на професионалното образование и обучение и тези за пазара на труда, икономиката, както и партньорства с неправителствения сектор, социалните партньори и други участници в дейности за учене през целия живот.
15. Редовно адаптиране на съдържанието, инфраструктурата и методите на ПОО, за да бъдат адекватни на новите производствени технологии и организация на работа.

16. Предоставяне на по-гъвкави възможности за учене през целия живот, обученията според индивидуалните потребности и утвърждаване на практиката за валидиране на неформално обучение и информално учене.

17. ПОО да допринася за пригодността за заетост и за икономическия растеж, като се справя с широк спектър обществени предизвикателства и насърчава социалното сближаване.

18. Системата за ПОО да бъде по-привлекателна, насочена в по-голяма степен към професионалното развитие, по-иновативна, достъпна и гъвкава и да допринася за подобряване на постиженията и за равнопоставеност в ученето през целия живот.

VI. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

Целта на индикаторите е да предоставят информация относно текущото състояние и да отчетат напредъка по изпълнение на поставените цели, с оглед планирането на бъдещи дейности в годишните планове на НАПОО.

Отчитането на напредъка на изпълнението на „Стратегия НАПОО (2022-2027)“ се извършва чрез следните индикатори:

- Брой лицензирани ЦПО;
- Брой лицензирани ЦПО;
- Брой ЦПО и ЦИПО, повишили качеството на предлаганите квалификационни услуги;
- Брой ЦПО и ЦИПО, прилагащи система за проследяване на реализацията на обучените лица;
- Брой граждани, участвали в квалификационни дейност в ЦПО;
- Брой граждани, участвали в предлаганите услуги в ЦИПО;
- Дял на ЦПО, предлагащи услуги по валидиране;
- Процентен ръст в прилагането на процедури за валидиране в лицензираните ЦПО;
- Брой публикувани наредби за ДОС за придобиване на квалификация по професии;

- Брой събития и дейности, насочени към актуализиране на СППОО според нуждите на съвременния технологичен и променящ се свят на бизнеса;
- Брой адаптирани и внедрени добри практики за координация на политиката в ПОО на секторно ниво;
- Степен на удовлетвореност на потребителите от предоставяните от НАПОО административни услуги;
- Брой процеси от оперативната дейност на Агенцията, приведени към спазване на приоритетите за зелена и цифрова Европа;
- Брой събития, насочени към популяризиране на дейностите по професионално обучение в ЦПО;
- Брой публикации, насочени към гражданите с цел повишаване на мотивацията и информираността им;
- Брой актуализирани нормативни актове, регулиращи дейността на институциите от системата на ПО;
- Брой проведени тематични дискусии в УС и ЕК по актуални и стратегически проблеми, свързани с развитието на системата за ПОО;
- Дял на служителите в НАПОО участвали в дейности по УЦЖ;
- Брой проекти, насочени към внедряване на добри практики или модели от други европейски страни;
- Брой участия на служители в НАПОО в междуведомствени и в международни работни групи, комисии, комитети.

Целта, приоритетите и мерките на Стратегията за дейността на НАПОО за периода 2021-2027 г. са основа за разработване на годишните планове за действие на Агенцията.

Ежегодно се прави доклад за дейността на НАПОО , в който се отчита степента на постигане на целите и изпълнението на индикаторите по отделните мерки.

Документът подлежи на актуализиране и обогатяване (приоритети и мерки) в условията на настъпили промени в секторни, нормативни и стратегически документи в страната и на ниво ЕС.

VII. Стратегически и нормативни документи

Закон за професионалното образование и обучение

Правилник за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение

Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030)

Националната програма за развитие България 2030

Стратегия за насърчаване на заетостта на Република България (2021-2030)

Препоръка на Съвета от 24 ноември 2020 година относно професионалното образование и обучение (ПОО) за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост

Проект на Програма „Образование“ 2021-2027 г.

Проект на Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г.

Концепция за цифрова трансформация на българската индустрия (Индустрия 4.0)